

137. Wijzigingen in het beslag- en executierecht

MR. S.J.W. VAN DER PUTTEN EN MR. M.R. VAN ZANTEN

Op 14 mei 2020 is het Wetsvoorstel tot herziening van het beslag- en executierecht met algemene stemmen door de Tweede Kamer aanvaard. Op 2 juni 2020 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel als hamerstuk aangenomen. Inwerkingtreding van de diverse bepalingen zal op verschillende momenten tussen 1 oktober 2020 en 1 april 2021 plaatsvinden. Gelet op het belang voor de praktijk geven de auteurs in deze bijdrage een overzicht van de wijzigingen van het beslag- en executierecht.

1. Inleiding

Het beslag- en executierecht moet het vertrouwen geven dat een van de rechter verkregen beslissing kan worden afgedwongen als dat nodig blijkt. Het is daarmee een fundament van onze rechtsstaat. Dit rechtsgebied heeft ook de interesse gekregen van de Minister van Justitie en Veiligheid. In het regeerakkoord 2017-2021 is opgenomen dat bestaande juridische procedures complex zijn en niet altijd voldoen alledaagse problemen van burgers op te lossen. De minister heeft in dat kader het programma ‘verbetering van het burgerlijk procesrecht’ aangekondigd. Doel van dit programma is te zorgen voor meer eenvoud, snelheid, flexibiliteit en effectiviteit bij zowel de gerechtelijke geschiloplossing als het beslag- en executierecht. Als onderdeel van dit programma is op 7 juni 2018 het voorontwerp Wetsvoorstel tot herziening van het beslag- en executierecht in consultatie gegeven tot 20 juli 2018. Er zijn 20 reacties gepubliceerd.

Het onderwerp van de aanpassing van het beslag- en executierecht heeft ook veel aandacht gekregen van de wetenschap en de praktijk. Zo is onder redactie van de auteurs van deze bijdrage het *Compendium Beslag- en executierecht*¹ verschenen met daarin 55 bijdragen van 71 auteurs uit de wetenschap, de rechterlijke macht en de praktijk.

Op 14 juni 2019 is het wetsvoorstel samen met de memorie van toelichting ingediend bij de Tweede Kamer.² Hieruit blijkt dat de reacties op het voorontwerp hebben geleid tot enkele aanpassingen in het wetsvoorstel. Uitgangspunten van het wetsvoorstel zijn:

- Het bestaansminimum van schuldenaren dient geborgd te zijn bij beslag en executie.

- De beslaglegging en de daaruit voortvloeiende executie moeten zo effectief en efficiënt mogelijk plaatsvinden.
- Indien beslag dient ter verhaal mag het niet louter worden ingezet als pressiemiddel.

Op 14 mei 2020 is het wetsvoorstel, enigszins gewijzigd na de aanneming van een aantal amendementen, met algemene stemmen door de Tweede Kamer aanvaard. Op 2 juni 2020 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel als hamerstuk aangenomen. Inwerkingtreding van de diverse bepalingen zal op verschillende momenten tussen 1 oktober 2020 en 1 april 2021 plaatsvinden.

Gelet op het belang voor de praktijk geven de auteurs in deze bijdrage een overzicht van de wijzigingen van het beslag- en executierecht. Er is gekozen voor het weergeven van de standpunten van de wetgever. De auteurs onthouden zich in deze bijdrage van een mening of nadere duiding met betrekking tot de nieuwe bepalingen. Op een andere plaats hebben zij al hun mening gegeven over de (aangekondigde) wijzigingen.³

Er is voor gekozen de wetswijzigingen per 1 oktober 2020 in werking te laten treden, tenzij dat voor een individuele bepaling niet mogelijk wordt geacht. Een inwerkingtreding per 1 oktober wijkt af van de vaste verandermomenten. Er is gekozen voor een eerdere inwerkingtreding omdat dit wetsvoorstel zowel door de minister als door het parlement als een prioritair voorstel is behandeld en de urgentie door de economische gevolgen van de coronacrisis alleen maar is toegenomen.

¹ S.J.W. van der Putten & M.R. van Zanten (red.), *Compendium Beslag- en executierecht*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2018.

² *Kamerstukken II 2018/19*, 35225, nr. 2 en 3.

³ Zie bijv. N.W.M. van den Heuvel, S.J.W. van der Putten & M.R. van Zanten, ‘Consultatie Herziening Beslag- en executierecht’, *BER* 2018/113, p. 16-28; S.J.W. van der Putten & M.R. van Zanten (red.), *Compendium Beslag- en executierecht*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2018 (zie: Inleiding en de bijdragen nummers 15 en 17).

De auteurs hebben ervoor gekozen de wijzigingen te bespreken per moment van inwerkingtreding. Na de bespreking van iedere wijziging volgt een tekstblok van de wettelijke bepaling waarin duidelijk de wijzigingen zijn opgenomen. In dit artikel is met name gebruik gemaakt van de memorie van toelichting en de nota naar aanleiding van het verslag. In het kader van de leesbaarheid is daarbij niet steeds geciteerd.

2. Overgangsrecht

Het overgangsrecht zorgt ervoor dat het huidige recht van toepassing blijft op ten tijde van de inwerkingtreding van deze wet reeds gelegde beslagen. Het is niet wenselijk dat de regels die gelden voor een beslag wijzigen terwijl het beslag al is gelegd. De beslaglegger zal voordat hij beslag legt, kennis nemen van de geldende regels ten aanzien van de beslaglegging en alles wat daaruit voortvloeit. Een executieverkoop volgend op een beslag zal daarom ook volgens het recht plaatsvinden dat gold op het moment van beslaglegging. Dit volgt uit de eerbiedigende werking die geldt voor het gehele Tweede en Derde Boek van het Wetboek van Rechtsvordering.

3. Wijzigingen per 1 oktober 2020

3.1. Kantonrechter is executierechter

Art. 438 lid 1 Rv regelt de bevoegdheid van de rechter om een executiegeschil te behandelen. Executiegeschillen worden gebracht voor de rechtbank die naar de gewone regels bevoegd is of in welk rechtsgebied de inbeslagname plaatsvindt, zich een of meer van de beslagobjecten zich bevinden of waar de executie plaatsvindt. Aan dit lid is toegevoegd dat als het geschil verband houdt met een executoriale titel die door de kantonrechter is afgegeven, het geschil exclusief voor de kantonrechter wordt gebracht. Als in kort geding een executiegeschil aanhangig wordt gemaakt dat verband houdt met een kantonzaak, bepaalt het gewijzigde tweede lid dat naast de voorzieningenrechter, ook de kantonrechter bevoegd is. In de memorie van toelichting is ten onrechte opgenomen dat de kantonrechter in zo'n geval als voorzieningenrechter optreedt. De kantonrechter heeft op grond van art. 254 lid 5 Rv een zelfstandige bevoegdheid om in kort geding te beslissen en die bevoegdheid heeft hij nu ook bij een executie kort geding.

Deze wijzigingen maken een einde aan de in de rechtspraak ontstane rechtsonzekerheid over de vraag of de kantonrechter bevoegd is om executiegeschillen in kantonzaken te beslechten.

De bevoegdheid van de voorzieningenrechter – en nu ook de kantonrechter – in een executiegeschil stond ook in lid 2. Deze bevoegdheid heeft nu een eigen lid 3 gekregen onder vernumming van de daaropvolgende leden waarbij enkel het woord ‘executie’ is gewijzigd in ‘tenuitvoerlegging’.

In de memorie van toelichting is verduidelijkt dat uit deze wijziging ook voortvloeit dat de deurwaarder in het geval van een deurwaardersrenvooi gebruik kan maken van de kantonrechter als executiegeschilrechter.⁴ Ook hierbij geldt dat het dan moet gaan om een executiegeschil in verband met de tenuitvoerlegging van een executoriale titel die tot de competentie van de kantonrechter behoort.

Art. 438 lid 1

Geschillen die in verband met een executie rijzen, worden gebracht voor de rechtbank die naar de gewone regels bevoegd zou zijn, of in welk rechtsgebied de inbeslagname plaatsvindt, zich een of meer van de betrokken zaken bevinden of de executie zal geschieden. **In afwijking van de vorige zin worden geschillen die rijzen in verband met de executie van een door de kantonrechter afgegeven executoriale titel voor de kantonrechter gebracht die de executoriale titel heeft afgegeven.**

Art. 438 lid 2

Tot het verkrijgen van een voorziening bij voorraad kan het geschil ook worden gebracht in kort geding voor de voorzieningenrechter van de volgens het eerste lid bevoegde rechtbank. **In zaken die ten gronde door de kantonrechter worden behandeld en beslist, is ook de kantonrechter bevoegd tot het geven van deze voorziening. Daarbij is op de kantonrechter van toepassing hetgeen over de voorzieningenrechter is bepaald.**

3.2. Beslag op roerende zaken

3.2.1. Beslagmoment

Art. 440 Rv wijzigt of verduidelijkt het moment waarop het beslag op roerend goed tot stand komt. Deze wijziging is gerealiseerd door amendement 10 van Tweede Kamerlid Van Nispen met input van de KBvG.

Het gebruik van het woord ‘exploot’ leidde in de vakliteratuur al jaren tot discussie. Heersende leer is dat het beslag op roerend goed tot stand komt als de deurwaarder het goed waarneemt. Op de deurwaardersopleiding wordt dat aangeduid als ‘het magische moment’; de deurwaarder denkt beslag en er ligt beslag. Van de beslaglegging maakt de deurwaarder proces-verbaal op. In het proces-verbaal worden de beslagen zaken beschreven. Dat gebeurt soms ter plaatse maar meestal achteraf op kantoor. Het proces-verbaal wordt vervolgens binnen drie dagen bij exploit aan de geëxecuteerde betekend. Omdat in de wet stond dat was bepaald dat het beslag wordt gelegd bij exploit, werd echter ook bepleit dat het beslag niet eerder tot stand kon komen dan nadat het proces-verbaal van de deurwaarder bij exploit was betekend. Dit is niet wenselijk omdat de geëxecuteerde tussen het moment waarop de deurwaarder de in beslag genomen (of te nemen) zaken duidt en het proces-verbaal wordt betekend, nog enkele dagen vrijelijk over het goed zou kunnen beschikken. Om deze discussie

⁴ Kamerstukken II 2018/19, 35225, nr. 3, p. 22 (MvT).

sie te beslechten is het woord ‘exploot’ nu gewijzigd in ‘proces-verbaal’.

Art. 440
 Het beslag wordt gelegd bij een **exploot** **geschiedt bij een proces-verbaal** van een deurwaarder dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:

- a. de vermelding van de voornaam, naam en woonplaats van de executant en de naam en woonplaats van de geëxecuteerde;
- b. de vermelding van de executoriale titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd;
- c. indien het beslag niet wordt gelegd door een deurwaarder ten kantore van wie woonplaats is gekozen overeenkomstig artikel 439, derde lid, een keuze van woonplaats ten kantore van de deurwaarder die het beslag legt.

3.2.2. Verbod op onnodige pressie

Het nieuwe derde lid van art. 441 Rv bepaalt dat het niet is toegestaan beslag te leggen op zaken als redelijkerwijs voorzienbaar is dat er met de executie ervan geen netto-opbrengst te realiseren is, tenzij de schuldeiser aannemelijk kan maken dat de schuldenaar niet op onevenredig zware wijze in zijn belangen wordt getroffen. Het doel van deze bepaling is te voorkomen dat een beslag puur als pressie wordt gebruikt bij een schuldenaar die over onvoldoende vermogen beschikt waardoor er niets te verhalen is.⁵

De auteurs verwijzen naar hun bijdrage *Doel en misbruik van beslag* voor een uitgebreide behandeling van dit leerstuk.⁶

Dit artikel stond in het conceptwetsvoorstel onder de algemene bepalingen (op grond waarvan het zag op ieder beslag). Op basis van de inbreng in de consultatiefase is het verplaatst naar de afdeling die (uitsluitend) ziet op het beslag op roerende zaken. Het geldt niet voor een afgiftebeslag.⁷

Het is aan de schuldeiser, daarbij geïnformeerd door de deurwaarder, om de inschatting te maken. De ministerieplicht van de deurwaarder geldt onverkort. Om enig oordeel te vormen, kan de deurwaarder zich ook nog altijd toegang tot de woning laten verschaffen om te onderzoeken of er bijzondere verhaalsobjecten in de woning aanwezig zijn.⁸ Legt de schuldenaar beslag op roerend goed waarvan de schuldenaar meent dat bij executie de kosten de baten aanmerkelijk zullen overstijgen, dan is het aan de schuldenaar om opheffing van het beslag te vorderen of een executiegeschil op te starten.

Vaak zal het niet mogelijk zijn om een inschatting te maken van de verkoopopbrengst nu die juist bij een executiever-

koop onvoorspelbaar is. Omdat in zo'n geval beslag toch mogelijk moet zijn, heeft de wetgever het zo geformuleerd dat het verbod alleen geldt als redelijkerwijs voorzienbaar is dat er geen netto-opbrengst te realiseren is en de tenuitvoerleggingsmaatregel dus enkel schuldophogend werkt. Het is dus niet andersom, in die zin dat een positief resultaat moet worden voorzien. Er moet hierbij sprake zijn van een aanmerkelijk verschil tussen kosten en baten omdat een miniem verschil niet is te voorzien. De deurwaarder is daarbij geen taxateur zodat de afweging in de eerste plaats een objectieve is.

Het verbod geldt niet als de schuldeiser aannemelijk kan maken dat de schuldenaar niet op onevenredig zware wijze in zijn belangen wordt getroffen. De memorie van toelichting noemt als voorbeeld de situatie dat een schuldenaar wel kan, maar niet wil betalen. Als de schuldenaar bijvoorbeeld goederen in het buitenland verstopt houdt dan kan de pressie die het beslag en ook de executie van het beslag met zich brengt, precies genoeg zijn voor de schuldenaar om dat buitenlands vermogen aan te wenden voor het betalen van zijn schuld. Het is volgens de regering niet de bedoeling om de niet-willer te beschermen, maar enkel om te voorkomen dat de schuld van de niet-kunner verder oploopt. Volgens de auteurs geldt het beslagverbod dus ook niet als de schuldenaar eenvoudigweg weigert om opgave te doen van zijn voor verhaal vatbaar vermogen. De wetgever sluit hiermee aan bij het arrest van de Hoge Raad⁹ waarin is bepaald dat beslag op roerende zaken alleen als drukmiddel mag worden gebruikt als aannemelijk kan worden gemaakt dat de schuldenaar de vordering wel kan voldoen maar dat niet doet. Een ander voorbeeld is het beslag op en executie van een zaak waardoor de maandelijkse kosten van de schuldenaar afnemen, zoals een motorrijtuig.

Deze wijziging houdt geen pressieverbod in. Het is uitsluitend een codificering van de heersende leer dat het niet is toegestaan onnodige (zinloze) pressie uit te oefenen op de schuldenaar. Naar aanleiding van opmerkingen in de Tweede Kamer heeft de minister verduidelijkt dat met beslag en executie per definitie pressie gemoeid is en dat dit ook zo blijft. Het komt immers regelmatig voor dat onder druk van beslag en executie een minnelijke oplossing wordt bereikt en deze bepaling doet daar niets aan af.¹⁰ De minister sluit daarbij aan bij het door de KBvG geformuleerde uitgangspunt dat als kan worden vastgesteld dat de schuldenaar in het geheel niet kan voldoen, het uitoefenen van pressie en daarmee dus het leggen of vervolgen van beslag, zinloos en onder omstandigheden onrechtmatig is.

Door de wijziging van de schakelbepaling van art. 702 Rv geldt het beslagverbod ook in de conservatoire fase. De memorie van toelichting verduidelijkt dat de deurwaarder in de conservatoire fase echter geen enkele beoordeling

⁵ Kamerstukken II 2019/20, 35225, nr. 6, p. 2 (NV).

⁶ S.J.W. van der Putten & M.R. van Zanten, 'Doel en misbruik van beslag', in: S.J.W. van der Putten & M.R. van Zanten (red.), *Compendium Beslag- en executierecht*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2018, p. 375-419.

⁷ Kamerstukken II 2018/19, 35225, nr. 3, p. 39 (MvT).

⁸ Kamerstukken II 2019/20, 35225, nr. 6, p. 14 (NV).

⁹ Kamerstukken II 2018/19, 35225, nr. 3, p. 24, (MvT), met verwijzing naar HR 24 november 1995, NJ 1996/161 (*Tromp/Regency*).

¹⁰ Kamerstukken II 2019/20, 35225, nr. 6, p. 13 (NV).

hoeft te maken. De voorzieningenrechter zal bij het beoordelen van het rekest toetsen of het gewenste beslag voldoet aan de proportionaliteits- en subsidiariteitseisen en aan de bepaling dat met de executie redelijkerwijs een netto-opbrengst te realiseren is. Geeft de voorzieningenrechter het verlot af, dan is daarmee gegeven dat niet redelijkerwijs voorzienbaar is dat het beslag puur als pressiemiddel wordt gebruikt.¹¹

Art. 441 lid 3

Het is niet toegestaan zaken in beslag te nemen indien redelijkerwijs voorzienbaar is dat de opbrengst die gerealiseerd kan worden door het verhaal op die zaken minder bedraagt dan de kosten van de beslaglegging en de daaruit voortvloeiende executie, tenzij de schuldeiser aannemelijk kan maken dat de schuldenaar door het beslag en de executie niet op onevenredig zware wijze in zijn belangen wordt getroffen.

Art. 702 lid 1

Tenzij de wet anders bepaalt, wordt een conservatoir beslag gelegd met overeenkomstige toepassing van **artikel 441 derde lid, en van** de voorschriften, geldende voor het leggen van executoriaal beslag tot verhaal van een geldvordering op een goed van de soort als in beslag genomen wordt. In plaats van de executoriale titel wordt in het beslagexploot het in artikel 700 bedoelde verlot van de voorzieningenrechter vermeld.

3.2.3. Modernisering beslagverbod

Naast het nieuw gecodificeerde verbod op onnodige pressie, is het beslagverbod op bepaalde roerende zaken van art. 447 Rv gemoderniseerd. Het beslagverbod is in 1838 in het wetboek opgenomen om veilig te stellen dat een schuldenaar bij wie beslag wordt gelegd, kan voorzien in zijn eerste levensbehoeften (slapen, kleding en eten) en dat bepaalde schuldenaren de beschikking houden over de roerende zaken waarmee zij in hun inkomen voorzien (gereedschappen van ambachtslieden). De regeling voldoet niet meer aan de maatstaven die de huidige maatschappij stelt aan een menswaardig bestaansminimum. Waarvoorheen bepaalde inboedelzaken van beslag uitgezonderd moesten blijven, geldt er nu een algeheel beslagverbod op niet-bovenmatige inboedelzaken van de door de schuldenaar bewoonde woning. Het gaat hier dus om het geheel van tot huisraad en tot stoffering en meubilering van de woning dienende roerende zaken zoals bedoeld in art. 3:5 BW. Dat wil zeggen dat boeken, verzamelingen van voorwerpen van kunst, wetenschap of geschiedkundige aard buiten het beslagverbod vallen. De memorie van toelichting verduidelijkt nog dat ook bijvoorbeeld ‘Swarovski-kristal, munten of postzegels’ niet onder inboedel vallen. Er is daarbij immers geen sprake van huisraad of tot stoffering of meubilering dienende roerende zaken.¹²

Slechts één woning kan worden aangemerkt als een door de schuldenaar bewoonde woning. Dat is in beginsel de woning waar hij volgens de Basisregistratie Personen staat ingeschreven. De situatie dat een schuldenaar feitelijk niet woont op de plek waarop hij volgens de BRP woonachtig is, kan zich ook nu al voordoen. Een schuldenaar zal steeds slechts op één plek ingeschreven kunnen zijn in de BRP. In de regel mag de deurwaarder uitgaan van de juistheid van de informatie in de BRP. Als de schuldenaar is ingetrokken bij een ander kan er onduidelijkheid rijzen over welke inboedelzaken aan de schuldenaar toebehoren en welke inboedelzaken toebehoren aan de persoon met wie hij de woning deelt. Indien de deurwaarder zaken in beslag neemt die toebehoren aan een ander dan de schuldenaar kan deze ander een executiegeschil aanhangig maken waarbij hij of zij de rechter verzoekt het beslag op het goed dat aan hem (en niet aan de schuldenaar) toebehoort, op te heffen (zie art. 438 lid 3 en art. 456 Rv).

Daarnaast is het niet toegestaan om beslag te leggen op zaken die de schuldenaar en de tot zijn gezin behorende huisgenoten redelijkerwijs nodig hebben voor de persoonlijke verzorging en de algemene dagelijkse levensbehoeften. Onder persoonlijke levensbehoeften vallen bijvoorbeeld standaard zaken als toiletartikelen, scheergerei of een föhn, maar ook specifiek aan de omstandigheden van de schuldenaar te relateren zaken als een rollator of andere hulpstukken. Onder algemene dagelijkse levensbehoeften kan in Nederland bijvoorbeeld een fiets worden verstaan, maar ook een mobiele telefoon en een computer. Een gemiddelde burger heeft een computer nodig om zich in de huidige samenleving te kunnen redden. Indien in het gezin kinderen aanwezig zijn, valt ook kinderspeelgoed onder deze categorie. Het is van belang hierbij steeds voor ogen te houden dat bovenmatige zaken op grond van het tweede lid wel degelijk in beslag genomen kunnen worden. De bovenmatigheid zal kunnen blijken uit de hoeveelheid zaken, dan wel uit de waarde van de zaken. In de memorie van toelichting is expliciet opgenomen dat een beslag op een auto mogelijk is, tenzij er uiteraard een redelijk vermoeden bestaat dat er met de executie geen netto-opbrengst te realiseren is.

Onderdeel e ziet op zaken die in de woonruimte aanwezig zijn en die de beslagene nodig heeft voor de verwerving van de noodzakelijke middelen van bestaan, dan wel voor zijn scholing of studie. De verwijzing naar een vast maximumbedrag – op dit moment € 227 – is losgelaten maar kan volgens de memorie van toelichting wel meegenomen worden bij de bepaling van bovenmatigheid. Achtergrond van deze bepaling is dat de schuldenaar de beschikking moet blijven houden over zaken waarmee hij inkomen kan genieten of vergroten, om zo bij te dragen aan zijn afloscapaciteit. Omdat het hier alleen gaat om in de woonruimte aanwezige zaken, blijft beslag op bijvoorbeeld gereedschap in een schuur of een (vracht)auto mogelijk.

Naar aanleiding van de reacties op de internetconsultatie is opgenomen dat het beslagverbod enkel ziet op roerende

¹¹ Kamerstukken II 2018/19, 35225, nr. 3, p. 39 (MvT).

¹² Kamerstukken II 2018/19, 35225, nr. 3, p. 40 (MvT).

zaken die zich in de woonruimte van de schuldenaar bevinden. Hiermee is duidelijk gemaakt dat een auto niet onder het beslagverbod sub e valt. Een auto kan wel onder een andere bepaling van het beslagverbod roerende zaken vallen, bijvoorbeeld als de schuldenaar om gezondheidsredenen volledig afhankelijk is van een aan zijn handicap aangepaste auto voor verplaatsingen buitenshuis. In dat geval is de auto noodzakelijk voor de algemene dagelijkse levensbehoeften (art. 447 lid 1 onder d Rv).

De laatste categorie betreft zaken van hoogstpersoonlijke aard en gezelschapsdieren. Bij zaken van hoogstpersoonlijke aard kan gedacht worden aan een trouwring of foto-boeken. Bij gezelschapsdieren gaat het om dieren die in de woning verblijven, bestemd zijn om te houden voor gezelschap en waarmee de schuldenaar een grote emotionele band voelt. Dieren die worden gehouden voor de hobby of uit liefhebberij, zoals paarden, pony's, geiten en kippen, kwalificeren niet als gezelschapsdieren, want de veronderstelling is dat zij niet in de woning worden gehouden. In het gros van de gevallen zal het gezelschapsdier een enkele hond of een kat betreffen. Als de schuldenaar echter in de woning katten of honden fokt voor de verkoop (en dus niet houdt voor gezelschap) kunnen de dieren wel in beslag worden genomen. Overigens past hierbij de kanttekening dat dieren vaak slechts een beperkte vermogenswaarde hebben (en bij inbewaringneming verzorging behoeven en dus geld kosten) zodat om die reden beslag op niet-gezelschapsdieren ook dan achterwege zal blijven.

Het beslagverbod geldt niet voor zaken die in de gegeven omstandigheden bovenmatig zijn. Bovenmatigheid duidt in dit kader op zaken die niet nodig zijn voor het voeren van een gewone, eenvoudige, huishouding. Zoals hiervoor reeds overwogen kan de bovenmatigheid zowel zien op het aantal zaken, als op de waarde van een enkele zaak. Bij de beoordeling van de bovenmatigheid moet bovendien acht geslagen worden op de omstandigheden van het specifieke

geval. De regeling sluit aan bij de regeling in de Faillissementswet voor schuldenaren in de schuldsaneringsregeling (art. 295 FW). Om verdere invulling te geven aan deze term is bepaald dat dit bij AMvB zo nodig nader kan worden geduid.

Het derde lid bepaalt dat als er beslag wordt gelegd op een bovenmatige zaak die de schuldenaar niet kan missen, de schuldenaar in de gelegenheid moet worden gesteld om de bovenmatige zaak te vervangen door een niet als bovenmatig aan te merken vergelijkbare zaak. De memorie van toelichting noemt als voorbeeld de bontjas die op grond van bovenmatigheid in beslag genomen kan worden terwijl de schuldenaar wel zal moeten blijven beschikken over een winterjas. Het is afhankelijk van de omstandigheden van het geval op welke wijze hieraan concreet invulling wordt gegeven. Het ligt het meest voor de hand dat de beslaglegger na de beslaglegging de beslagene enige tijd laat om een vervangende zaak aan te schaffen. Indien de beslagene niet beschikt over de daarvoor benodigde gelden kan er ook voor worden gekozen om de schuldenaar specifiek ten behoeve van de aanschaf van de noodzakelijke zaak een gedeelte van de executieverkoopopbrengst toe te bedelen.

Het beslagverbod ziet niet op zaken voor zover de vordering die ten grondslag ligt aan de beslaglegging ziet op de vervaardiging of het herstel van de zaak, de verzorging van het dier, of de verkoop van de zaak of het dier aan de beslagene. Achterliggende gedachte bij dit artikel is dat de schuldenaar geen bescherming op grond van het beslagverbod toekomt als hij op het moment van aanschaf van de zaken al wist of had kunnen weten dat hij deze niet kan betalen.¹³

Het beslagverbod geldt generiek en dus ook voor schuldenaren die niet meewerken, geen informatie geven en zich niet aanmelden voor schuldhulpverlening. Hiermee is afgeweken van het advies van de KBvG.

¹³ Kamerstukken II 2018/19, 35225, nr. 3, p. 42 (MvT).

Art. 447

Geen beslag op roerende zaken mag, uit welken hoofde ook, gedaan worden:

- 1°. op het nodige bed en beddegoed van de geëxecuteerde en de inwonende leden van zijn gezin en op de kleren, waarmee zij gekleed en gedekt zijn;
- 2°. op de gereedschappen van ambachtslieden en werklieden, tot hun persoonlijk bedrijf behorende;
- 3°. op de in het huis voorhanden zijnde voorraad van spijs en drank, dienende tot de behoefte van het huisgezin, gedurende een maand;
- 4°. op het ingevolge artikel 642c in de kas der gerechtelijke consignaties gestorte bedrag.

1. Op de volgende roerende zaken mag geen beslag worden gelegd:

- a. zaken die behoren tot de inboedel, bedoeld in artikel 5 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, van de door de schuldenaar bewoonde woning;
- b. de kleding van de schuldenaar en van de tot zijn gezin behorende huisgenoten;
- c. de in de woning aanwezige voorraad levensmiddelen;
- d. zaken die de schuldenaar en de tot zijn gezin behorende huisgenoten redelijkerwijs nodig hebben voor de persoonlijke verzorging en de algemene dagelijkse levensbehoeften;
- e. de in de woonruimte aanwezige zaken die de schuldenaar en de tot zijn gezin behorende huisgenoten redelijkerwijs nodig hebben voor de verwerving van de noodzakelijke middelen van bestaan, dan wel voor hun scholing of studie;
- f. zaken van hoogstpersoonlijke aard;
- g. gezelschapsdieren van de schuldenaar en van de tot zijn gezin behorende huisgenoten, alsmede de voor de verzorging van deze dieren noodzakelijke zaken.

2. In afwijking van het eerste lid is beslag wel toegestaan op de in het lid onder a tot en met f genoemde zaken die in de gegeven omstandigheden bovenmatig zijn. Bij algemene maatregel van bestuur kan nader worden bepaald welke zaken, hetzij afzonderlijk, hetzij door de aanwezigheid van andere, al dan niet gelijksoortige zaken, als bovenmatig zijn aan te merken. Daarbij kan voor bepaalde zaken of categorieën van zaken worden bepaald tot welke waarde bovenmatigheid niet wordt aangenomen.

3. Indien beslag wordt gelegd op een bovenmatige zaak die de geëxecuteerde of de tot zijn gezin behorende huisgenoten redelijkerwijs niet kan missen, stelt de deurwaarder de geëxecuteerde in de gelegenheid om de bovenmatige zaak te vervangen door een niet als bovenmatig aan te merken vergelijkbare zaak.

4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen andere dan de in het eerste lid bedoelde roerende zaken worden aangewezen waarop geen beslag mag worden gelegd.

Art. 448

1. Evenmin kan beslag worden gelegd op de boeken die de geëxecuteerde nodig heeft voor zijn beroep, en op de werktuigen en gereedschappen, dienend tot enig onderwijs of de beoefening van kunsten en wetenschappen, telkens tot een bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen bedrag en te zijner keuze.
2. De in het eerste lid bedoelde zaken kunnen wel in beslag worden genomen voor vorderingen:
 - 1°. wegens levensbehoeften verstrekt aan de geëxecuteerde en de inwonende leden van zijn gezin;
 - 2°. ter zake van de vervaardiging of het herstel van deze zaken of de verkoop daarvan aan de geëxecuteerde.

Een roerende zaak of gezelschapsdier als bedoeld in artikel 447, eerste lid, kan wel in beslag worden genomen voor vorderingen ter zake de verkoop, vervaardiging of het herstel van de zaak of de verkoop of verzorging van het gezelschapsdier aan de geëxecuteerde of de tot zijn gezin behorende huisgenoten.

Art. 702

1. Tenzij de wet anders bepaalt, wordt een conservatoir beslag gelegd met overeenkomstige toepassing **van artikel 441 derde lid, en** van de voorschriften, geldende voor het leggen van executoriaal beslag tot verhaal van een geldvordering op een goed van de soort als in beslag genomen wordt. In plaats van de executoriale titel wordt in het beslagexploot het in artikel 700 bedoelde verlov van de voorzieningenrechter vermeld.

3.2.4. Beslag bij een derde

Art. 461d Rv bepaalt dat een zaak die zich onder een derde bevindt, in plaats van volgens het derdenbeslag zoals bedoeld in art. 475 e.v. Rv, ook kan worden beslagen volgens de afdeling inzake het executoriaal beslag op roerende zaken. Dat is dus na zichtcontact. Het voordeel van deze beslagvorm is dat het een veel sterker beslag is, omdat immers door de deurwaarder dwingend wordt vastgesteld dat de beslagen zaak zich onder de derde bevond. Voorwaarde van dit beslag is dat de derde hier geen bezwaar tegen maakt. Beroept de derde zich erop dat hij het beslag niet hoeft te dulden, dan moeten alsnog de regels voor het derdenbeslag worden gevolgd en moet dus een formulier voor het doen van de derdenverklaring worden betekend. Het artikel is nu zo aangepast, dat het formulier op straffe van verval moet worden betekend binnen drie dagen nadat de derde zich erop heeft beroepen dat hij het beslag niet hoeft te dulden. Per abuis is hier in de tekst een formulier in *tweevoud* blijven staan terwijl dat in art. 475 lid 2 Rv is geschrapt.

Een amendement van Van Dam om dit artikel grondiger te wijzen is niet aangenomen. Het doel van Van Dam was om een medewerkingsplicht van een derde wettelijk te verankeren en om duidelijk te maken dat de deurwaarder de toegang bij een derde te forceren als de voorzieningenrechter daar toestemming voor geeft. Juist als die derde handlangster of stroman is dan zal hij niet naar waarheid

vertellen dat hij een waardevolle zaak voor de schuldenaar onder zich had. Dat is problematisch en werkt de huidige praktijk van het inzetten van handlangers of stromannen in de hand. Terwijl het vaak zo is dat de gerechtsdeurwaarder een duidelijk vermoeden heeft waar de zaak zich bevindt. Zolang de derde ontkent dat hij de zaak onder zich heeft, wordt het heel lastig voor de beslaglegger om het tegendeel te bewijzen. In de wet ontbreekt nu elke regeling om beslag te leggen op een zaak bij een derde zonder toestemming (zie ook HR 4 mei 1951, *NJ* 1951/525).

Art. 461d

Bevindt de in beslag genomen zaak zich onder een derde en beroept deze zich erop dat hij het beslag wegens de vorm ervan of wegens een hem ten aanzien van de zaak toekomend recht niet behoeft te dulden, dan dienen bij het beslag, voor zover de executant de executie zonder eerbiediging van het ingeroepen recht of bevoegdheid wenst door te zetten, de regels betreffende het derden-beslag uit de tweede afdeling te worden gevolgd, met dien verstande dat het reeds gelegde beslag geldt als een uitsluitend op die zaken gelegd derden-beslag en vervalt indien niet binnen drie dagen nadat het is gelegd en vervalt indien niet binnen drie dagen nadat ~~het is gelegd~~ **de derde zich erop heeft beroepen dat hij het beslag niet behoeft te dulden**, aan de derde een formulier in tweevoud als bedoeld in artikel 475, is betekend.

3.3. Verkoop van roerende zaken

De executie van roerende zaken via internet wordt geïntroduceerd. Dat geldt zowel voor de verkoop als de aankondiging ervan. Daarvoor zijn diverse artikelen aangepast. De regeling sluit aan bij de reeds bestaande regeling voor verkoop via internet van onroerende zaken.

De verkoop via internet is facultatief. De deurwaarder kan een fysieke veiling organiseren, de zaken gelijktijdig fysiek en via het internet verkopen en uitsluitend via het internet verkopen. Als de deurwaarder (ook) via internet verkoopt dan moet dit gebeuren via een algemeen toegankelijke website. Dat wil zeggen dat de website zonder inlog- of registratievereisten bezocht moet kunnen worden. Als een bezoeker ook wil bieden, dan kunnen er wel voorwaarden worden gesteld zoals identificatie, registratie en het vooraf bewijzen van financiële goeiedheid. Vanwege de verkoop via internet, wordt het ook mogelijk om de koopsom te storten op de derdengeldrekening van de deurwaarder. Dit is ook mogelijk bij fysieke veilingen, nu de bankrekening via een smartphone is te raadplegen en betalingen direct zichtbaar zijn.

Art. 464 Rv bepaalt dat de aankondiging van de executieverkoop geschiedt door bekendmaking op een of meer algemeen toegankelijke websites van de plaats, de dag en het uur van de verkoop, dan wel via welke website en gedu-

rende welke periode er kan worden geboden. Het archaische aanslaan van biljetten is hiermee komen te vervallen. Ook is het niet langer verplicht om een kostbare advertentie te publiceren in een dagblad. De digitale aankondiging is verplicht bij alle executieverkopen. Door de aankondiging via het internet te verspreiden kan een veel groter publiek worden bereikt en kunnen kosten worden bespaard.

De KBvG heeft een centrale website ingericht waarop executieveilingen kunnen worden aangekondigd. Voor gerechtsdeurwaarders wordt het verplicht om in ieder geval op deze centrale website te publiceren. Een centrale website zorgt voor een grotere bekendheid van de veiling waarmee de kans op een hogere opbrengst wordt vergroot. De minister heeft dit initiatief ondersteund.¹⁴

Als de deurwaarder het met het oog op het realiseren van een zo hoog mogelijke netto-opbrengst nodig acht, dan staat het hem uiteraard vrij om ook op andere wijze aandacht te vragen voor de verkoop.

Art. 449

1. Dag en uur van de verkoop van de in beslag genomen zaken worden aan de geëxecuteerde betekend hetzij tezamen met het proces-verbaal van inbeslagneming hetzij binnen drie dagen na de betekening daarvan.
2. **Bij een verkoop via het internet als bedoeld in artikel 463, tweede lid, wordt aan de geëxecuteerde betekend via welke website en gedurende welke periode er kan worden geboden.**

Art. 463

1. De verkoop zal in het openbaar worden gehouden ten overstaan van de deurwaarder en op een door deze daartoe aan te wijzen binnen zijn ambtsgebied gelegen plaats.
2. **De verkoop, bedoeld in het eerste lid, kan ook uitsluitend of gelijktijdig via het internet plaatsvinden via een algemeen toegankelijke website.**
3. **De website waarop de verkoop plaatsvindt, is ingericht met passende technische maatregelen om de betrouwbaarheid en veiligheid te waarborgen. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen hieromtrent nadere regels worden gesteld.**

Art. 463a

Geschillen over de veilingvoorwaarden, over de wijze van verkoop of over dag, uur of plaats daarvan **dan wel, indien van toepassing, via welke website en gedurende welke periode er kan worden geboden** worden op verzoek van de meest gerede partij of de deurwaarder beslist door de voorzieningenrechter van de rechtbank, onverminderd de bevoegdheid van hen wier rechten bij de executie niet worden geëerbiedigd, zich daartegen overeenkomstig artikel 438 te verzetten.

¹⁴ *Kamerstukken II* 2018/19, 35225, nr. 3, p. 11 (MvT).

Art. 464

1. In de gemeente binnen welke de verkoop zal geschieden, zullen, ter plaatse daartoe bestemd, bijjetten worden aangeslagen, houdende aanduiding van de plaats, de dag en het uur van de verkoop, alsmede van de aard van de zaken, doch zonder vermelding van nadere bijzonderheden.
2. De bijjetten worden in elk geval aangeslagen aan de plaats waar de zaken zich bevinden en aan die waar de verkoop zal plaatsvinden.

De aankondiging van de verkoop geschiedt door bekendmaking op een of meer algemeen toegankelijke websites van de plaats, de dag en het uur van de verkoop, dan wel via welke website en gedurende welke periode er kan worden geboden. Bij de aankondiging wordt de aard van de zaken aangeduid zonder vermelding van nadere bijzonderheden.

Art. 465

1. Het aanslaan der bijjetten **De aankondiging van de verkoop** moet geschieden na de in artikel 449 bedoelde betekening en **de aanvang van** tenminste vier dagen vóór de verkoop, tenzij die termijn door de voorzieningenrechter van de rechtbank ten verzoeken van de meest gerede partij is verkort.

Art. 466

1. De verkoop zal daarenboven worden bekend gemaakt in een dagblad van de plaats waar de verkoping zal geschieden, en bij gebreke van zodanig dagblad, in dat van een naburige plaats.
2. Deze bekendmaking wordt echter niet vereist, indien het bedrag der in beslag genomen zaken klaarblijkelijk minder dan € 180 bedraagt.

Art. 467

De deurwaarder zal aan de voet van zijn proces-verbaal van beslag aantekening moeten doen van het aanslaan der bijjetten en van de bekendmaking van de verkoop **de wijze van aankondiging van de verkoop.**

Art. 469

1. De verkoop wordt gehouden bij opbod of, ter keuze van de executant, bij opbod gevolgd door afmijning en de toewijzing zal geschieden aan de meestbiedende en tegen gerede betaling **of storting** in handen van de deurwaarder.

3.4. Derdenbeslag

3.4.1. Vormerkung en derdenbeslag

De redactie van art. 475 lid 1 onder sub e Rv is gewijzigd. Als beslag wordt gelegd op de vordering tot betaling van de koopsom van een onroerende zaak, nadat de koop van

die zaak is ingeschreven in de openbare registers ('Vormerkung'), moet het exploit vermelden dat die koopsom in weerwil van het beslag kan worden betaald aan de notaris. De nieuwe redactie is geen inhoudelijke wijziging maar moet verduidelijken dat de vermelding alleen vereist is als er sprake is van een geldige Vormerkung.

3.4.2. Derdenverklaring

Art. 475 lid 2 Rv is gewijzigd waardoor de deurwaarder kan volstaan met het in enkelvoud betekenen van het formulier waarmee de derdenverklaring moet worden gedaan. Het wordt niet langer nodig geacht om het formulier in tweevoud te betekenen, omdat de derde-beslagene eenvoudig een kopie of scan kan maken van het ingevulde formulier. Een tweede exemplaar voor de eigen administratie is dus niet meer nodig. Ten tweede wordt er een zin toegevoegd om de deurwaarder en de derde-beslagene de mogelijkheid te bieden om in overleg af te zien van het laten van het formulier. Dit kan zich voordoen bij derde-beslagene waaronder regelmatig beslag wordt gelegd. Zij maken veelal gebruik van een eigen formulier. Het laten van het formulier door de deurwaarder is dan overbodig.

Het gewijzigde art. 476a lid 1 Rv wijzigt de termijn waarna de derdenverklaring moet worden gedaan. Nadat er derdenbeslag is gelegd, moet de derde verklaren wat er door het beslag is getroffen. Deze verklaring moet nu na vier weken worden afgelegd. Deze termijn moet ervoor zorgen dat de derde zorgvuldig kan verklaren en de schuldenaar de ruimte heeft om het beslag aan te tasten voordat de schuldeiser de informatie ontvangt. Hoofregel wordt dat de derdenverklaring na twee weken moet worden afgelegd. Een kortere termijn zorgt ervoor dat de schuldeiser sneller weet wat er door het beslag is getroffen. Deze informatie kan bijvoorbeeld relevant zijn om te beslissen of er een bodemzaak wordt gestart of dat er meer beslagen moeten worden gelegd. Daarnaast wordt het beslag sneller afgewikkeld. Alleen als de schuldenaar binnen de tweewekentermijn schriftelijk aangeeft dat hij twee weken te kort vindt, wordt van de hoofregel afgeweken. In dat geval dient de verklaring uiterlijk na vier weken te worden gedaan. De schuldenaar kan hier bijvoorbeeld belang bij hebben als hij in verzet wil komen tegen de beslaglegging. Als het verzet slaagt, voorkomt de schuldenaar dat de bank de derdenverklaring afgeeft en wordt ook niet bekend bij de deurwaarder, en daarmee de schuldeiser, welke tegoeden hij aanhoudt bij de bank. Overigens blijft ook een verkorting van de twee weken-termijn met instemming van de schuldenaar mogelijk. Het voordeel hiervan is dat de schuldenaar sneller over tegoeden kan beschikken.

Bij algemene maatregel van bestuur zal het formulier worden vereenvoudigd. Dit staat gepland voor 1 januari 2021.

Art. 475

- De deurwaarder laat aan de derde-beslagene afschrift van het beslagexploot en van de executoriale titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd, alsmede een formulier in tweevoud volgens een algemene maatregel van bestuur vast te stellen model, waarop de verklaring bedoeld in artikel 476b kan worden gedaan. **De deurwaarder en de derde-beslagene kunnen overeenkomen af te zien van het laten van dit formulier.**

Art. 476a

- Zodra vier weken **twee weken** zijn verstreken na het leggen van het beslag, is de derde verplicht verklaring te doen van de vorderingen en zaken die door het beslag zijn getroffen. **Indien de geëxecuteerde de derde dit binnen twee weken na het leggen van het beslag schriftelijk verzoekt, wordt de verklaring gedaan zodra vier weken zijn verstreken na het leggen van het beslag.** Is de executie geschorst op grond van een tegen de executoriale titel gericht rechtsmiddel of een tegen de executie gericht verzet, dan loopt de termijn vanaf de betekening van de uitspraak, waarbij het rechtsmiddel is verworpen of het verzet is afgewezen, dan wel de schorsing is opgeheven of geweigerd.

3.5. Ontruiming

Art. 555 Rv bepaalt nu dat de datum waarop een gerechtelijke ontruiming plaatsvindt, bij exploit moet worden aangezegd. Zo weet de schuldenaar altijd wanneer de ontruiming plaatsvindt en kan hij hier niet door overvallen worden.

Het gewijzigde artikel verplicht de daadwerkelijke datum van de gedwongen ontruiming in het exploit op te nemen. Vaak zal zo'n datum bij het betekenen van het vonnis niet bekend zijn omdat de gedwongen ontruiming pas wordt voorbereid zodra de schuldenaar niet heeft voldaan aan het bevel om zelf tot ontruiming over te gaan. Omdat een deurwaarder slechts maatregelen aan mag kondigen die hij daadwerkelijk uit kan c.q. mag voeren is het opnemen van een fictieve datum niet toegestaan. Pas zodra de datum van de gedwongen ontruiming bekend is, kan en moet deze datum bij exploit worden aangezegd.

In de praktijk komt het daarnaast voor dat er na de aanzegging van de gedwongen ontruiming alsnog wordt afgezien van de ontruiming, bijvoorbeeld omdat er een betalingsregeling is getroffen. Als de schuldenaar na een tijdje de betalingsregeling niet nakomt, kan de schuldeiser alsnog op basis van het eerder betekende vonnis van de rechter tot gedwongen ontruiming overgaan. Nu kan de deurwaarder in theorie plots op de stoep staan. Het nieuwe lid zorgt ervoor dat de schuldenaar ten minste drie dagen voor de gedwongen ontruiming bij exploit van de daadwerkelijke ontruiming op de hoogte moet worden gesteld.

Art. 555

- De gedwongen ontruiming van onroerende zaken moet worden voorafgegaan door een exploit van een deurwaarder, houdende bevel om binnen drie dagen aan de executoriale titel te voldoen, **alsmede een vermelding van de datum van ontruiming.** De artikelen 502 en 503 zijn van overeenkomstige toepassing.
- Indien de gedwongen ontruiming niet plaatsvindt op de datum aangegeven in het exploit, dient de nieuwe datum ten minste drie dagen voor de ontruiming te worden aangezegd aan de schuldenaar**

3.6. Overige wijzigingen

3.6.1. Aanzegging overgang executiebevoegdheid

Art. 431a Rv werkt de in art. 6:142 lid 1 BW neergelegde regel uit dat overgang van een vordering ook de bevoegdheid tot tenuitvoerlegging van een executoriale titel doet overgaan. Het artikel zorgt ervoor dat in geval van overgang van de bevoegdheid de schuldenaar tijdig bij exploit op de hoogte wordt gesteld welke schuldeiser tot tenuitvoerlegging bevoegd is.

De aanzegging bij exploit is niet langer verplicht als de rechtsopvolging bij wet is bepaald of door een fusie of splitsing vaststaat. In zo'n geval kan worden volstaan met een schriftelijke mededeling van de overgang van de bevoegdheid tot tenuitvoerlegging aan de geëxecuteerde, mits deze hierdoor niet in zijn belang wordt geschaad. In alle overige gevallen van overgang van bevoegdheid (zie art. 3:80 BW) blijft het verplicht om de overgang van de bevoegdheid tot tenuitvoerlegging bij exploit te betekenen. Het gaat dan bijvoorbeeld over cessie van de vordering of vererving.

Een voorbeeld van de situatie waarbij de rechtsopvolger bij wet is bepaald is de samenvoeging per 1 januari 2010 van de Informatie Beheer Groep (IB-groep) met de Centrale Financiën Instellingen tot de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Naast het feit dat de rechtsopvolging rechtstreeks uit de wet volgt, gaat een dergelijke samenvoeging veelal gepaard met een campagne waarin de belanghebbenden afdoende worden geïnformeerd door de betrokken bestuursorganen over de naamswijziging.

In het arrest van 30 oktober 2015 heeft de Hoge Raad overwogen dat in het geval van een fusie als bedoeld in art. 2:309 BW de schuldenaar in beginsel ook langs een andere weg op de hoogte kan worden gesteld van de overgang.¹⁵ De Hoge Raad overwoog daarbij dat gelet op de waarborgen waarmee de totstandkoming van de fusie en de publicatie van de fusie ingevolge art. 2:312-318 BW zijn omgeven, de overgang van de executiebevoegdheid in beginsel als vaststaand kan worden aangemerkt met de publicatie van de fusie. De splitsing van art. 2:334a BW kent een aan de fusie vergelijkbare procedure, inclusief de

¹⁵ ECLI:NL:HR:2015:3197.

waarborgen inzake de totstandkoming en de publicatie van de splitsing. De door de Hoge Raad in het geval van fusie gehanteerde redenering doet dus ook opgeld bij de splitsing in de zin van art. 2:334a BW. De bekendmaking aan de schuldenaar van de overgang van bevoegdheid tot tenuitvoerlegging kan bij een fusie ex art. 2:309 BW of een splitsing ex art. 2:334a BW dus ook schriftelijk geschieden.

Hoewel de verplichting wegvalt, lijkt het verstandig om de overgang in alle gevallen bij exploit te betekenen. De memorie van toelichting vermeldt dat het risico dat een schuldenaar van de overgang niet op de hoogte raakt bij de schuldeiser ligt. Als de schuldeiser kiest voor het exploit dan heeft hij dwingend bewijs en de garantie dat en op welk moment de schuldenaar van de overgang juridisch op de hoogte is geraakt.

De regering meent dat de betekeningkosten voor rekening van de schuldeiser moeten blijven, omdat de overgang komt door een omstandigheid aan de zijde van de schuldeiser. Om die reden zal in het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders (Btag) worden geregeld dat de kosten van deze betekening niet mag worden doorberekend aan de schuldenaar. Tot het moment waarop het Btag is aangepast, zijn de kosten van de verplichte betekening executiekosten.

Art. 431a

Indien de bevoegdheid tot tenuitvoerlegging van een executoriale titel op een ander overgaat, kan de executie eerst worden aangevraagd of voortgezet na betekening van deze overgang aan de geëxecuteerde. **Indien de rechtsopvolger bij wet is bepaald of door een fusie als bedoeld in artikel 309 of een splitsing als bedoeld in artikel 334a van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vaststaat, kan worden volstaan met het schriftelijk mededelen van de overgang van de bevoegdheid tot tenuitvoerlegging aan de geëxecuteerde mits deze hierdoor niet in zijn belang wordt geschaad.**

3.6.2. *Bevoegdheid executant*

Art. 435 Rv lid 1 bepaalt dat het aan de executant vrij staat om tegelijkertijd beslag te leggen op alle voor beslag vatbare goederen, waartoe hij bevoegd is zijn vordering te verhalen. De woorden ‘te gelijker tijd’ zijn vervallen. Dit is een wijziging voor de bühne. De bevoegdheid van een executant wordt en werd beperkt door het leerstuk van misbruik van bevoegdheid dat onder meer inhoudt dat geen onnodig beslag mag worden gelegd. Dat leerstuk is onveranderd. Wanneer niet onnodig, staat niets de executant in de weg om tegelijkertijd beslag te blijven leggen.

Art. 435 lid 1

Het staat aan de executant vrij te gelijker tijd beslag te leggen op alle voor beslag vatbare goederen, waartoe hij bevoegd is zijn vordering te verhalen.

3.6.3. *Geforceerde toegang*

Art. 444 Rv bepaalde dat de deurwaarder ter inbeslagneming toegang heeft tot elke plaats, voor zover dat redelijkerwijs nodig is voor de vervulling van zijn taak. Zijn de deuren gesloten of wordt opening daarvan geweigerd, dan kan de deurwaarder zich de toegang forceren, in aanwezigheid van de hulpofficier van justitie. Het gewijzigde lid 1 verduidelijkt dat dit artikel niet alleen op de beslaglegging, maar ook op al hetgeen hieruit voortvloeit van toepassing is. Dit is al de heersende leer en deze aanvulling is dus enkel om onduidelijkheden te voorkomen.

Hetzelfde geldt voor de aanvulling op art. 564 Rv waar nu staat dat art. 444 Rv ook van toepassing is bij het beslag op schepen, dat immers aan boord daarvan wordt gedaan.

Art. 444 lid 1

De deurwaarder heeft ter inbeslagneming **en al hetgeen hieruit voortvloeit** toegang tot elke plaats, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is.

Art. 564 lid 1

Het beslag op schepen wordt aan boord daarvan gedaan. **Artikel 444 is van overeenkomstige toepassing.**

3.6.4. *Verdeling netto-opbrengst van de executie*

De deurwaarder is verantwoordelijk voor het verdelen van de netto-opbrengst van de executie. Aan art. 474 lid 1 Rv wordt toegevoegd dat als er meer schuldeisers of beperkt gerechtigden zijn die op de geëxecuteerde goederen of op de opbrengst van de verkoop beslag hebben gelegd, de deurwaarder aan de voet van het proces-verbaal van verkoop aantekening moet maken van die beslagleggers of beperkt gerechtigden van wie het recht door de executie is vervalten. Hiermee wordt duidelijk welke partijen betrokken zijn bij de verdeling van de netto-opbrengst.

Art. 474

1. De deurwaarder is verantwoordelijk voor de verkregen opbrengst en voldoet daaruit onverwijld de kosten van de executie. Hij vermeldt in zijn proces-verbaal de namen en woonplaatsen van de kopers. **Indien artikel 480, tweede lid, van toepassing is, maakt de deurwaarder aan de voet van zijn proces-verbaal aantekening van de namen van de schuldeisers die beslag hebben gelegd op goederen of de opbrengst van de tenuitvoerlegging en van de beperkt gerechtigden van wie het recht door de tenuitvoerlegging is vervalten.**

4. **Wijzigingen per 1 januari 2021**

4.1. **Derdenbeslag**

4.1.1. *Elektronisch derdenbeslag*

Art. 475 lid 3 Rv bepaalt dat als een derde-beslagene aan een door de minister aangewezen organisatie een elektro-

nisch adres heeft opgegeven waaraan kan worden betekend, de deurwaarder het exploit elektronisch moet betekenen. De KBvG is bij besluit van 3 juni 2009 aangewezen als die organisatie.

Op dit moment is het al mogelijk om elektronisch derdenbeslag te leggen bij derden die zich daarvoor hebben aangemeld. Het gaat hier om een handvol grootbanken en derden die grote aantallen periodieke betalingen verrichten. De wijziging verplicht het de deurwaarder om elektronisch beslag te leggen als de derde is aangesloten. Dat houdt in dat de aangesloten derden hun systemen aan zullen moeten passen. Nu kan iedere derde aangeven tussen welke tijdstippen ze elektronische beslagen kunnen ontvangen (bijvoorbeeld tijdens bankkantoortijden). Buiten die tijdstippen was het nog mogelijk om fysiek beslag te leggen. Nu die mogelijkheid niet langer bestaat zullen de sluittijden op elektronische beslagen moeten vervallen nu de wet het beslag 24/7 mogelijk maakt. De wet bevat geen noodbepaling wat te doen bij een storing. De auteurs menen dat als er sprake is van een storing de deurwaarder wel fysiek beslag kan leggen. Er is dan immers niet langer sprake van een elektronisch adres waaraan kan worden betekend.

Deze bepaling treedt in werking per 1 januari 2021 zodat zowel gerechtsdeurwaarders als derden in de gelegenheid zijn om tijdig aan te sluiten bij het systeem dat het e-beslag mogelijk maakt. Voor de Belastingdienst is een uitzondering gemaakt omdat het voor de Belastingdienst blijkbaar niet mogelijk is om de zaken tijdig op orde te brengen.

Art. 475

3. Het afschrift van het beslagexploot, het afschrift van de executoriale titel en het formulier, bedoeld in het tweede lid, ~~kunnen ook elektronisch worden gelaten~~ **worden elektronisch gelaten** aan het elektronisch adres van de derde-beslagene, mits deze derde aan een door Onze Minister van Veiligheid en Justitie aangewezen organisatie een elektronisch adres heeft opgegeven, waaraan kan worden betekend. Voor de derde-beslagene geldt het elektronische afschrift als het oorspronkelijke exploit.

4.1.2. Beslagvrij bedrag bij bankbeslag

Het nieuwe art. 475a lid 4 Rv introduceert een beslagvrij bedrag bij een derdenbeslag ten laste van een natuurlijk persoon onder een bank. Deze regeling is van toepassing als er beslag wordt gelegd op het tegoed op een bankrekening van de schuldenaar en zorgt ervoor dat er altijd een bepaald bedrag ter beschikking blijft voor de schuldenaar. Hiermee wordt voorkomen dat de schuldenaar niet meer kan voorzien in zijn primaire levensbehoeften.

Het beslag is slechts geldig op het bedrag dat een vooraf vastgesteld bedrag per kalendermaand overstijgt.¹⁶ De

normbedragen komen overeen met het maximum dat de beslagvrije voet kan bedragen op grond van art. 475da Rv. Zodra de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet in werking treedt, zullen de bedragen op grond van de samenloopbepaling vervallen en komt er een dynamische verwijzing naar de bedragen in die wet voor in de plaats. Deze wet gaat bij de berekening van de beslagvrije voet uit van vier categorieën: alleenstaanden, alleenstaande ouders, gehuwden zonder kinderen en gehuwden met een of meer kinderen. De deurwaarder houdt hier rekening mee als hij het beslag legt en de schuldenaar hoeft hiervoor dus niet naar de rechter. De hoogte van het bedrag kan de deurwaarder eenvoudig vaststellen doordat alleen de leefsituatie (die in de Basisregistratie Personen (BRP) is vastgelegd) van belang is bij de bepaling van het bedrag. De deurwaarder heeft hiervoor dus geen gegevens nodig van de schuldenaar. De nieuwe regeling is hiermee op eenvoudige en efficiënte wijze ingepast in de praktijk van beslaglegging. De regelingen betreffende respectievelijk de beslagvrije voet en het beslagvrije bedrag staan naast elkaar. Het hangt af van het beslagobject of toepassing moet worden gegeven aan de regeling betreffende de beslagvrije voet of de regeling betreffende het beslagvrije bedrag. Het resultaat dat wordt beoogd, is bij beide regelingen wel hetzelfde; de schuldenaar moet voldoende financiële middelen overhouden om in zijn bestaansminimum te kunnen blijven voorzien.

Het maakt bij een bankbeslag en voor toepassing van het beslagvrije bedrag geen verschil of een schuldenaar een of meerdere betaalrekeningen of spaarrekeningen heeft. Alles wat de schuldenaar van de bank te vorderen heeft wordt door het beslag getroffen. Ook zijn art. 1:96 lid 3, art. 1:94 lid 2 sub a BW van toepassing als er sprake is van een gehuwde schuldenaar. Art. 1:96 BW bepaalt dat het verhaal op goederen van de gemeenschap voor een privéschuld van een echtgenoot is beperkt tot de helft van de opbrengst van het uitgewonnen goed.

Het beslagvrij bedrag geldt per bank. Dit heeft het grote nadeel dat als de schuldenaar bij meerdere banken een rekening aanhoudt deze probleemloos aanzienlijk vermogen buiten beslag kan houden. De wetgever geeft aan dat dit ‘helaas’ niet te voorkomen is zolang de deurwaarder niet beschikt over een actueel overzicht van alle bankrekeningen die een schuldenaar aanhoudt en de saldi daarop. Op dit moment bestaat nog geen centraal bankrekeningenregister. Wanneer een dergelijk register tot stand komt, kan de regeling inzake het beslagvrije bedrag worden aangepast, zodat eenmalig rekening gehouden wordt met het beslagvrije bedrag.¹⁷

Als de schuldenaar niet in de Basisregistratie Personen staat geregistreerd met een adres in Nederland, dan geldt geen beslagvrij bedrag. Hij kan de kantonrechter dan verzoeken om een beslagvrij bedrag te bepalen, zoals dat nu ook geldt bij de beslagvrije voet op periodieke inkomsten.

¹⁶ De definitieve tekst is tot stand gekomen na een aangenomen amendement van Van Nispen. *Kamerstukken II 2019/20, 35225, nr. 16.*

¹⁷ *Kamerstukken II 2018/19, 35225, nr. 3, p. 11 (MvT).*

De memorie van toelichting geeft vervolgens de bestaande praktijk weer dat een beslag niet de op het moment van beslaglegging nog niet benutte kredietruimte treft. Het beslag staat er dus niet aan in de weg dat de beslagene over dat krediet kan beschikken.

Het beslagvrij bedrag moet door de deurwaarder worden opgenomen in het beslagexploot. Hieruit volgt dat de deurwaarder voordat hij beslag legt op het tegoed dat de schuldenaar, zijnde een natuurlijk persoon, heeft op zijn bankrekening, aan de hand van de leefsituatie van de schuldenaar het beslagvrije bedrag moet bepalen en dit moet vermelden in het beslagexploot dat hij gaat betekenen aan de bank. Om te weten te komen wat de leefsituatie van de schuldenaar is, raadpleegt de deurwaarder de Basisregistratie Personen. Is er sprake van een bankbeslag op een rekening van een rechtspersoon, dan hoeft er geen beslagvrij bedrag te worden vermeld, omdat de regeling betreffende het beslagvrije bedrag dan niet van toepassing is. De bank kan door de vermelding in het exploit zien welk bedrag niet mag worden beslagen. Hier kan op deze manier geen misverstand over bestaan.

De regeling geldt zowel voor executoriaal als voor conservatoir beslag, omdat art. 720 Rv het gewijzigde art. 475a Rv van overeenkomstige toepassing verklaart.

Art. 475 lid 1

f. indien het beslag wordt gelegd op een vordering als bedoeld in artikel 475, eerste lid, die een natuurlijk persoon op een bank als bedoeld in artikel 1:1 Wet op het financieel toezicht heeft: een vermelding van het bedrag waarop op grond van artikel 475a, vijfde lid, het beslag niet geldig is.

Art. 475a

1. Het beslag strekt zich niet uit tot vorderingen of zaken die volgens de wet niet voor beslag vatbaar zijn, noch tot vorderingen die recht geven op een volgens de wet of naar haar aard niet voor beslag vatbare prestatie.
2. Het beslag is niet geldig op het gedeelte van een vordering dat daarop wordt ingehouden krachtens de wet, uit hoofde van een ziektekostenverzekering of van een pensioenspaarrekening dan wel uit hoofde van een ondernemingsspaarregeling voor een oudedagsverzorging.
3. Vorderingen die recht geven op iets anders dan betaling van een geldsom of dan levering van roerende zaken die geen registergoederen zijn, of van rechten aan toonder of order, vallen slechts onder het beslag, voor zover zij in het beslagexploot uitdrukkelijk zijn omschreven.
4. **Een beslag als bedoeld in artikel 475, eerste lid, op geldmiddelen die een natuurlijk persoon aanhoudt bij een bank is slechts geldig voor zover het gedurende een kalendermaand overtreft:**
 - a. € 1.486,37 voor een alleenstaande;
 - b. € 1.623,45 voor een alleenstaande ouder;
 - c. € 1.956,90 voor gehuwden zonder kinderen;
 - d. € 2.093,48 voor gehuwden met een of meer kinderen.

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld inzake de uitvoering van dit beslag.
5. **Indien de geëxecuteerde op grond van de basisregistratie personen geen adres in Nederland heeft en hij onvoldoende middelen van bestaan heeft, kan de geëxecuteerde de kantonrechter verzoeken lid 4 van toepassing te verklaren.**
6. **In dit artikel en in artikel 475aa worden onder geldmiddelen verstaan geldmiddelen als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht en onder bank wordt verstaan een bank als bedoeld in artikel 1:1 Wet op het financieel toezicht.**
7. **In dit artikel wordt verstaan onder: alleenstaande: alleenstaande als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel a, van de Participatiewet; alleenstaande ouder: alleenstaande ouder als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b, van de Participatiewet; gehuwd: gehuwd als bedoeld in artikel 3 van de Participatiewet; kind: ten laste komend kind als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel e, van de Participatiewet.**
8. **Op ingevolge artikel 642c in de consignatiekas gestorte bedragen mag geen beslag worden gelegd.**

4.1.3. Derdenverklaring

Het gewijzigde art. 476b Rv schrapt de mogelijkheid voor de derde-beslagene om de derdenverklaring terug te zenden naar de advocaat die voor de beslaglegger optreedt. Verklaringen kunnen alleen nog maar worden teruggestuurd naar de deurwaarder die het beslag heeft gelegd.

Deze onderdelen treden per 1 januari 2021 in werking omdat de inhoud van het formulier waarmee de derden-

verklaring kan worden afgelegd en de daar bijbehorende toelichting bij het Besluit Verklaring derdenbeslag is vastgelegd. De wijzigingen van dat besluit treden naar verwachting per 1 januari 2021 in werking, zodat de inwerkingtreding van dit onderdeel daarop aansluit.¹⁸

Art. 476b

1. De verklaring wordt op een bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen wijze gericht tot de deurwaarder die het beslag heeft gelegd ~~of tot de advocaat die voor de beslaglegger optreedt, zo deze in het exploit is vermeld.~~
2. De verklaring gaat zo veel mogelijk vergezeld van afschrift van tot staving dienende bescheiden.
3. De deurwaarder ~~of advocaat~~ die een verklaring heeft ontvangen, zendt binnen drie dagen afschrift daarvan aan de geëxecuteerde.

4.1.4. Kosten derden

De kosten die een derde bij de schuldenaar in rekening brengt voor het doen van de derdenverklaring, kunnen worden gemaximeerd bij algemene maatregel van bestuur. Zo kan worden bewerkstelligd dat er redelijke bedragen in rekening worden gebracht.

Art. 476a

- 3. Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gegeven aangaande de kosten die door de derde-beslagene kunnen worden gerekend voor het doen van de verklaring en de afwikkeling van het beslag.**

4.2. Informatiebevoegdheid

Het nieuwe art. 475aa Rv geeft de deurwaarder een tweetal bevoegdheden. Ten eerste krijgt de deurwaarder, indien hij gerechtigd is tegen de schuldenaar beslag te leggen, de bevoegdheid om aan de schuldenaar te vragen bij welke bank hij bankiert. De schuldenaar is verplicht hierop te antwoorden en zal alle banken moeten noemen die geld van hem onder zich houden. Omdat de bepaling geen sanctie kent is naleving van deze informatiebevoegdheid mogelijk lastig af te dwingen. De minister gaat ervan uit dat deze groep schuldenaren vaak nalaat om te handelen (oftewel om ‘te doen’). Daarbij zal juist de schuldenaar die wel kan betalen, maar dat gewoon niet wil niet genegen zijn de deurwaarder te vertellen waar hij zijn vermogen verstoppt houdt. De deurwaarder is niet verplicht om eerst de schuldenaar om informatie te vragen. Als de schuldenaar vooraf op de hoogte wordt gesteld, raakt hij bekend met het aanstaande beslag en bestaat de kans dat hij zijn tegoeden elders onderbrengt. Effectieve inning van vorderingen is dan niet meer mogelijk.

Ten tweede krijgt de deurwaarder de bevoegdheid om aan banken te vragen of de schuldenaar bij hen een bankreke-

ning aanhoudt. De banken moeten vervolgens onverwijld antwoorden op het verzoek van de deurwaarder. De bank mag de schuldenaar niet voordat het beslag is gelegd op de hoogte stellen van de vraag, omdat de kans dan bestaat dat de schuldenaar zijn tegoeden overboekt naar een andere bank.

Er zijn in Nederland zo’n 70 banken. Nu de deurwaarder de bevoegdheid krijgt om deze banken te bevragen, houdt dat eigenlijk ook de plicht in. De schuldenaar die zijn vermogen verstoppt houdt en weet dat de deurwaarders alleen de bijvoorbeeld vijf of tien grootste banken bevragen, zal een rekening openen bij een kleinere of minder bekende bank. Omdat er geen centrale mogelijkheid van bevraging is, zijn de administratieve lasten die dit met zich meebrengt groot. De KBvG en de NVB zijn met elkaar in gesprek hoe dit effectief te regelen. De minister heeft toegezegd het aansluiten van de deurwaarders op het verwijzingsportaal bankgegevens te onderzoeken. Dit verwijzingsportaal bankgegevens is een technische koppeling die het voor aangesloten banken en betaaldienstverleners mogelijk zal maken om geautomatiseerd te voldoen aan bepaalde vorderingen of verzoeken. In eerste instantie ziet dit enkel op informatie over rekeninghouders (oftewel: wie bankiert waar?). Het is de bedoeling dat op termijn ook saldo-informatie inzichtelijk wordt.

Art. 720 Rv is de schakelbepaling voor het conservatoir beslag. Met de wijziging van dit artikel is ervoor gezorgd dat het nieuwe art. 475aa Rv niet van toepassing is op het conservatoir beslag. In de conservatoire fase is de deurwaarder dus niet bevoegd om rekeninginformatie op te vragen. Ook volgens de beslagsyllabus is het leggen van een bankbeslag onder de grote banken van Nederland in beginsel mogelijk, zo lang voldaan wordt aan de maatstaf van proportionaliteit die door de voorzieningenrechter getoetst wordt bij het verlenen van verlof.¹⁹

Art. 475aa

Indien de deurwaarder gerechtigd is tegen de schuldenaar beslag te leggen, is:

- a. een schuldenaar verplicht aan een deurwaarder desgevraagd op te geven welke bank geldmiddelen van hem onder zich heeft; en**
- b. de deurwaarder bevoegd ten behoeve van het leggen van een beslag aan een bank te vragen of deze geldmiddelen van die schuldenaar onder zich heeft. De bank beantwoordt deze vraag onverwijld en stelt de schuldenaar pas in kennis hierover als er beslag is gelegd.**

Art. 720

De artikelen 475, derde lid, 475a, **475b** tot en met 475i, 476a en 476b, 479 en 479a zijn van overeenkomstige toepassing. (...)

¹⁸ NvT, Stb. 2020, 277, p. 4.

¹⁹ De beslagsyllabus, versie februari 2020, onder NB 5, p. 34, <https://www.rechtspraak.nl/sitecollectiondocuments/beslagsyllabus.pdf>.

5. Wijzigingen per 1 april 2021

5.1. Beslag op motorrijtuigen

Het nieuwe art. 442 Rv bepaalt dat het beslag op een in het kentekenregister geregistreerd motorrijtuig of aanhangwagen ook kan geschieden bij proces-verbaal van een deurwaarder dat in het kentekenregister wordt ingeschreven. Deze manier van beslagleggen sluit grotendeels aan op de wijze waarop beslag wordt gelegd op onroerende zaken. Hierdoor is het niet langer nodig dat de deurwaarder het beslagobject daadwerkelijk zelf heeft gezien.

Deze mogelijkheid van beslaglegging doet geen afbreuk aan de bestaande wijze van beslaglegging na zichtcontact door de deurwaarder zoals bedoeld in art. 440 Rv.

De memorie van toelichting verduidelijkt dat het beslag ook kan worden gelegd op alle motorvoertuigen die staan ingeschreven, ook al bevinden die motorvoertuigen zich in het buitenland. De wetgever heeft invulling gegeven aan het territorialiteitsbeginsel door te stellen dat dit mogelijk is omdat de ambtshandeling in Nederland plaatsvindt,²⁰ in plaats van vast te houden aan het beginsel dat het goed zich in Nederland moet bevinden.

Het kentekenregister is geen eigendomsregister. Dit wordt door de wetgever goed ondervangen. Als er beslag wordt gelegd op een motorvoertuig waarvan het kenteken op naam staat van de geëxecuteerde maar een derde kan aantonen dat hij eigenaar is, is het beslag niet geldig gelegd en dient het te worden opgeheven. Dit kan zo nodig in kort geding worden gevorderd.

Een andere goede vondst is de nieuwe verplichting van de geëxecuteerde om het motorvoertuig op instructie van de deurwaarder aan hem af te geven. Zonder een dergelijke verplichting zou de regeling nauwelijks zin hebben omdat geen koper bereid zal zijn een auto tijdens een executieverkoop te kopen als hem niet ook meteen het bezit wordt verschaft. Voldoet de geëxecuteerde niet aan deze nieuwe verplichting, dan is er sprake van onttrekking hetgeen een

misdrijf oplevert dat ingevolge art. 198 Sr wordt bestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Art. 442 lid 2 Rv en het nieuwe lid 3 van art. 440 Rv bepalen dat het proces-verbaal van de deurwaarder wordt ingeschreven in het kentekenregister. De inschrijving leidt er na de wijziging van het Kentekenreglement toe dat het kenteken niet langer kan worden overgedragen. Omdat een potentiële koper voor het kopen van een motorvoertuig in het register kan zien dat het kenteken niet kan worden overgedragen, is het de vraag of hem wel de derdenbescherming toekomt als hij in weerwil van een beslagregistratie de koop doorzet.²¹ Zodra het beslag is beëindigd, bijvoorbeeld door verval, executie of omdat het beslag is opgeheven omdat de vordering is voldaan, moet de deurwaarder de registratie beëindigen. Een dergelijke verplichting heeft de deurwaarder ook bij het derdenbeslag in het digitaal beslagregister. Eindigt de registratie vanwege een executieverkoop, dan ontvangt de deurwaarder automatisch een tijdelijk documentnummer met tenaamstellingscode zodat de executiekoper het motorvoertuig eenvoudig op zijn naam kan zetten.

De schakelbepaling van art. 712 Rv regelt dat het administratief beslag ook van toepassing is in het geval van conservatoir beslag.

Dit onderdeel treedt in werking per 1 april 2021 omdat de Rijksdienst voor het Wegverkeer heeft aangegeven acht maanden nodig te hebben om de wijzigingen in het ICT-systeem door te kunnen voeren.²²

Art. 440

3. Het proces-verbaal van inbeslagneming van een motorrijtuig als bedoeld in artikel 1, sub c, Wegenverkeerswet 1994 of een aanhangwagen als bedoeld in artikel 1, sub d, Wegenverkeerswet 1994 zal onverwijld in het kentekenregister, bedoeld in artikel 42 Wegenverkeerswet 1994, worden ingeschreven. De deurwaarder zorgt ervoor dat deze inschrijving wordt beëindigd zodra het beslag is opgeheven of vervallen.

²⁰ Kamerstukken II 2018/19, 35225, nr. 3, p. 36 (MvT).

²¹ Kamerstukken II 2018/19, 35225, nr. 3, p. 37 (MvT).

²² NvT, Stb. 2020, 277, p. 4.

Art. 442

1. **In afwijking van artikel 440, kan beslag op een in het kentekenregister geregistreerd motorrijtuig of aanhangwagen geschieden bij een proces-verbaal van een deurwaarder dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:**
 - a. de vermelding van de voornaam, naam en woonplaats van de executant en de naam en woonplaats van de geëxecuteerde;
 - b. de vermelding van de titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd;
 - c. een omschrijving van het in beslag te nemen motorrijtuig of de in beslag te nemen aanhangwagen, alsmede het kenteken van het motorrijtuig of de aanhangwagen;
 - d. indien het beslag niet wordt gelegd door een deurwaarder ten kantore van wie woonplaats is gekozen overeenkomstig artikel 439, derde lid, een keuze van woonplaats ten kantore van de deurwaarder die het beslag legt, en
 - e. indien nodig, instructies inzake het afgeven van het motorrijtuig of de aanhangwagen aan de deurwaarder ten behoeve van de executie.
2. **Het proces-verbaal van inbeslagneming zal onverwijld in het kentekenregister worden ingeschreven. De deurwaarder zorgt ervoor dat deze inschrijving wordt beëindigd zodra het beslag is opgeheven of vervallen.**
3. **Een afschrift van het proces-verbaal zal niet later dan drie dagen na de inschrijving aan de geëxecuteerde worden betekend.**
4. **In dit artikel wordt onder motorrijtuig verstaan een motorrijtuig als bedoeld in artikel 1, sub c, Wegenverkeerswet 1994, onder aanhangwagen een aanhangwagen als bedoeld in artikel 1, sub d, Wegenverkeerswet 1994, onder het kentekenregister het kentekenregister bedoeld in artikel 1, sub i, Wegenverkeerswet 1994 en onder kenteken een kenteken als bedoeld in artikel 1, sub g Wegenverkeerswet 1994.**

Art. 712

De artikelen 441, eerste lid, 443 442-445, 447, 448, 451, 453a, 455a, 457 en 461d zijn op de in het vorige artikel bedoelde beslag van overeenkomstige toepassing.

6. Ontruiming

Art. 556 Rv bepaalt dat het college van burgemeester en wethouders verantwoordelijk wordt voor ontruimde boedels uit woningen.

Deze wijziging is tot stand gekomen door een amendement van de Tweede Kamerleden Van Dam en Groothuizen. Hoewel de ontruiming van een woning steeds minder gemeengoed is geworden, vonden er in 2019 nog steeds ongeveer 5.000 ontruiming plaats in Nederland. De afgelopen jaren is er een dalende trend gezien, waarbij

er in 2016 nog sprake was van 8.100 ontruiming. De goede economische omstandigheden van de afgelopen jaren hebben daarbij een rol gespeeld, maar ook doordat gerechtsdeurwaarders zich meer inzetten ontruiming te voorkomen. Een deel van de jaarlijkse ontruiming is technisch, waarbij er geen spullen (of enkel afval) aanwezig zijn, de sloten vervangen worden en een proces-verbaal wordt opgemaakt. Verder zijn er ook ontruiming waarbij er nog wel spullen in de woning aanwezig zijn. Deze worden door de deurwaarder op straat gezet, waarna ze opgeruimd dienen te worden. Er is wettelijk niets geregeld over wat er met de ontruimde boedel moet gebeuren. Van persoonlijke spullen tot bedrijfsinventarissen, allerlei zaken komen daarmee op straat te liggen. Dat levert rechtsonzekerheid op voor ontruimde partijen, maar ook voor schuldeisers en gerechtsdeurwaarders.

Per gemeente is er verschillend beleid, waarbij de meeste gemeenten zorgdragen voor de ontruimde zaken door deze op te slaan en na enige tijd te vernietigen (of terug te geven na betaling van opslagkosten). Echter steeds meer gemeenten leggen de schuldeisers of soms zelfs de deurwaarder een last onder dwangsom op voor het plaatsen van zaken aan de openbare weg. Dat achten indieners van het amendement onwenselijk. Principieel omdat de schuldeiser enkel zijn recht effectueert en de gerechtsdeurwaarder zijn wettelijke taak uitvoert, maar ook in praktische zin omdat daarmee de spullen sneller uit het zicht raken of vernietigd worden. Doordat spullen worden afgevoerd en opgeslagen door de gemeente blijft er een verbinding bestaan tussen de gemeente en de schuldenaar. Indien de schuldenaar in de schuldhulpverlening zit, komt dat ook het proces van schuldhulpverlening ten goede. Hierom beogen indieners met dit amendement vast te leggen dat de gemeente zorg draagt voor de tot bewoning bestemde ontruimde zaken met toepassing van art. 5:29 en art. 5:30 Awb. De kosten kunnen worden doorberekend aan de schuldeiser, die de kosten op zijn beurt moet zien te verhalen op de schuldenaar. De ontruiming wordt gewoon uitgevoerd door de gerechtsdeurwaarder en deze plaatst achtergelaten zaken aan de openbare weg en vervangt de sloten. De gemeente is op de hoogte van de ontruiming op basis van art. 14 GDW, waarbij de deurwaarder de gemeente in het verlengde van hun verantwoordelijkheid voor het afvoeren en opslaan van spullen informeert over de aard en omvang van de ontruimde boedel. Met dit amendement wordt ook verhelderd dat de executant niet de overtreder is van de Awb en dat de gemeente geen last onder dwangsom aan de executant kan opleggen ten aanzien van het opruimen van de ontruimde spullen. Door de gemeente gemaakte kosten kunnen verhaald worden op de executant.

Dit onderdeel treedt in werking per 1 april 2021 om de gemeenten in staat te stellen hun praktijk op de gewijzigde situatie aan te passen. De KBvG en de VNG zijn, daarbij gesteund door de minister, met elkaar in gesprek om te komen tot eenduidige werkafspraken.

Art. 556

1. De gedwongen ontruiming geschiedt door een deurwaarder.
2. Deze kan zich doen bijstaan door een of twee getuigen, wier naam en woonplaats hij in dat geval in zijn proces-verbaal zal vermelden en die dit stuk mede zullen tekenen
3. **Het college van burgemeester en wethouders draagt ten laste van de executant zorg voor het meevoeren en opslaan van de roerende zaken die zich in de tot bewoning bestemde ontruimde onroerende zaak bevonden. De artikelen 5:29 en 5:30 van de Algemene wet bestuursrecht zijn van overeenkomstige toepassing.**

7. Evaluatiebepaling

In artikel III van de wet van 3 juni 2020 is bepaald dat de minister binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van de wet een verslag over de doeltreffendheid en de effecten

van de wet in de praktijk aan de Staten-Generaal zendt. Indien mogelijk zal het uitvoeren van de evaluatie worden gecombineerd met de evaluatie van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet. Daarnaast kan volgens de minister bij de planning van het onderzoek rekening worden gehouden met andere relevante ontwikkelingen, zoals de brede Schuldenaanpak.²³

Dit artikel is afgesloten op 11 oktober 2020.

Over de auteurs

Mr. S.J.W. (Sjef) van der Putten

Gerechtsdeurwaarder en directeur van Vurich en redactielid van dit tijdschrift.

Mr. M.R. (Marc) van Zanten

Advocaat bij CMS in Amsterdam en hoofdredacteur van dit tijdschrift.

²³ Kamerstukken II 2018/19, 35225, nr. 3, p. 53.